

17.12.2013

1 Asia

Taksien tilausvälitykseen liittyminen Nastolassa

2 Osapuolet

Lahden Aluetaksi Oy, Lahti

Nastolan Taksi Oy, Nastola

Toimenpidepyynnön tekijä:

Relink Oy, Kerava

3 Ratkaisu

Kilpailu- ja kuluttajavirasto jättää asian tutkimatta.

4 Asian vireilletulo

Toimenpidepyynnön tekijä on toukokuussa 2009 tekemällään toimenpidepyynnöllä pyytänyt Etelä-Suomen lääninhallitusta (nykyisin Etelä-Suomen aluehallintovirasto) tutkimaan, syyllistyykö Lahden Seudun Ula-Taksi Oy (15.8.2013 alkaen Lahden Aluetaksi Oy) kiellettyyn kilpailunrajoittamiseen perimällä kohtuuttomia hintoja taksien tilausvälitysjärjestelmään pääsemiseksi Nastolassa. Etelä-Suomen aluehallintovirasto toimitti asiassa Kilpailuvirastolle (1.1.2013 alkaen Kilpailu- ja kuluttajavirasto, jäljempänä virasto) suorittamansa selvityksen lokakuussa 2009. Aluehallintoviraston näkemyksen mukaan osakkeiden hankintavelvoitteet sekä perittävä järjestelmämaksu ovat kohtuuttomia ja kilpailunrajoituslaissa (1.11.2011 alkaen kilpailulaki) tarkoitettua määräävän markkina-aseman väärinkäyttöä.

5 Asiaselostus ja ratkaisun perustelut

Toimenpidepyynnön tekijälle myönnettiin vuoden 2009 alussa taksilupa Nastolaan. Taksiluvan mukainen liikennöinti edellyttää toimenpidepyynnön tekijän mukaan kuulumista alueen ainoaan taksienvälitysjärjestelmään, jota hallinnoi Lahden Seudun Ula-Taksi Oy. Nastolan Taksi Oy puolestaan omistaa Nastolan taksiaseman. Toimenpidepyynnön tekijä katsoo, että liittyminen alueen taksinvälitykseen edellyttää kohtuuttoman hintaisen osakkeen ostamista, minkä ohella Lahden Seudun Ula-Taksi Oy perii poikkeuksellisen suuria liittymismaksuja uusilta autoilijoilta. Toimenpidepyynnön tekijä katsoo myös, että Nastolan taksiautoilijoilta vaaditaan välitysjärjestelmään liittymisen edellytyksenä osakkuus Nastolan Taksi Oy:ssä. Tämän li-

17.12.2013

säksi taksiautoilijan on maksettava 7 500 euron¹ suuruinen järjestelmä-maksu, vastikkeet sekä paikallisen taksiyhdistyksen liittymismaksut, taksien alueyhdistyksen maksut sekä Taksiliiton perimät maksut. Toimenpidepyynnön tekijän mukaan mainitut yhtiöt myyvät yhtiöiden osakkeita osakeantina hintaan, joka on suhteeton yleisiin arvonmäärytyksiin nähden.

Lahden Seudun Ula-Taksi Oy:n mukaan yhtiön osakkaaksi ryhtyminen on vapaaehtoista ja kilpailevien tilausvälityskeskusten perustaminen on mahdollista. Nastolan Taksi Oy:n mukaan yhtiön osakkuus ei ole edellytys taksiliikenteen harjoittamiselle ja uusien taksiasemien perustaminen on mahdollista. Välitysjärjestelmään liittyminen ei myöskään edellytä Nastolan Taksi Oy:n osakkuutta. Yhtiöiden mukaan osakassopimusten ehdot ovat tavanomaiset ja osakkaiden kannalta kohtuulliset.

Toimenpidepyynnön tekijän mukaan mainittujen yhtiöiden harjoittama kohutuon hinnoittelu on estänyt sen pääsyn hoitamaan normaalia taksiliikennettä. Sen mukaan liiketoiminnan harjoittaminen ilman taksiasemaa ja tilausvälitystä on käytännössä mahdotonta, eikä yhdellä toimijalla ole käytännössä mahdollisuutta perustaa kilpailevaa toimintaa, koska taksilupien määrä on säännelty. Toimenpidepyynnön tekijä on myös todennut, että kaikilla paikkakunnilla valtaosa tilauksista tulee taksiaseman ja tilausvälityksen kautta ja että uudelle, paikkakunnalle tulevalle, toimijalle taksiasema ja tilausvälitys ovat ainoa vaihtoehto kannattavan taksiliikenteen harjoittamiseen.

Toimenpidepyynnön tekijän mukaan yhtiöt eivät tee normaalikäytännön mukaisia palvelusopimuksia muiden kuin osakkaidensa kanssa. Lahden Seudun Ula-Taksi Oy on kuitenkin kesällä 2013 todennut virastolle tarjoavansa tilausvälityspalvelua myös palvelusopimusperiaatteella eli ilman velvollisuutta omistaa tai hankkia yhtiön osaketta tai osakkeita. Yhtiön mukaan autoilijan on tilausvälityspalvelun saadakseen maksettava 7 500 euron käyttöoikeusmaksu, jolla autoilija saa autoon asennettavat laitteet, jotka ovat kuitenkin yhtiön omaisuutta. Lisäksi autoilijan tulee maksaa laitteiden käytöstä kuukausittain vuokraa ja ylläpitomaksua, joka vaihtelee 220 ja 480 euron välillä riippuen siitä, onko autoilija yhtiön osakas ja paikallisen taksiyhdistyksen jäsen.

Viraston asiassa soveltama tutkimatta jättämistä koskeva säännös:

Kilpailulain 32 §:ssä on säännös asioiden tutkimatta jättämisestä Kilpailu- ja kuluttajavirastossa. Pykälän 1 momentin mukaan Kilpailu- ja kuluttajavirasto asettaa tehtävänsä tärkeysjärjestykseen. Säännöstä koskevien perustelujen (HE 88/2010) mukaan viraston on suunnattava voimavarojaan niin, että se puuttuu ensisijaisesti kilpailun toimivuuden, kansantalouden ja yleisen edun kannalta merkittäviin kilpailunrajoituksiin sekä kaikkein vakaviimpiin kilpailunrajoituksiin.

¹ Kaikki päätöksessä mainitut hinnat ovat arvonlisäverottomia hintoja.

17.12.2013

Lain perustelujen mukaan virasto jättää asian tutkimatta, jos sen tutkiminen ei ole tarpeen lain tavoitteiden eli terveen ja toimivan taloudellisen kilpailun turvaamiseksi. Asia voidaan jättää tutkimatta esimerkiksi silloin, jos menettelyn ei katsota olevan niin laajaa tai tuomittavaa, että sillä olisi kilpailulle haitallisia vaikutuksia. On myös mahdollista, että toimenpidepyynnössä kuvattuun ongelmaan on jo puututtu tai ongelmat johtuvat markkinoiden murrostilanteesta, eikä asiaa ole sen vuoksi syytä selvittää.

Kilpailulain 32 §:n 2 momentin 2 kohdan mukaan virasto jättää asian tutkimatta, jos kilpailua kyseisillä markkinoilla voidaan epäilystä kilpailunrajoituksesta huolimatta pitää kokonaisuudessaan toimivana. Säännöksen perusteluissa todetaan, että asia voidaan jättää tutkimatta 2 momentin 2 kohdan nojalla esimerkiksi silloin, jos virasto on jo aiemmin selvittänyt kilpailuolosuhteita kyseisillä markkinoilla.

Virasto on tehnyt asiassa tutkimatta jättämistä koskevan päätöksen seuraavin perustein:

Nyt kyseessä olevassa asiassa näyttäisi olevan kyseessä yksittäinen tilausvälityskeskukseen perimiä maksuja koskeva toimenpidepyyntö, eikä virastolla ole muutoin tiedossa, että muut kyseisen alueen taksiautoilijat olisivat kokeneet tilausvälityskeskukseen perimien maksujen rajoittavan kilpailua. Tämä seikka liittyy olennaisesti siihen, että viraston tulee lain mukaan käyttää toimivaltaansa kilpailulain tavoitteiden mukaisesti ja asettaa niiden perusteella tehtävänsä tärkeysjärjestykseen. Kilpailulain tavoitteiden mukaisesti viraston tulee keskittyä erityisesti kansantalouden ja yleisen edun kannalta merkittävien kilpailunrajoitusten selvittämiseen. Koska toimenpidepyyntö näyttäisi koskevan yksittäistä tapausta rajatulla alueella, asiassa ei ilmeisemmin ole kyse kansantaloudellisesti merkittävästä asiasta.

Virasto kiinnittää huomiota erityisesti siihen, että taksialaa koskee Suomessa oma erityislainsäädäntönsä, jonka perusteella muun muassa taksipalvelujen tarjontaa ja palveluista perittyä hintaa säännellään. Tarjonnan määrä ja hinnoittelu määräytyvät siten käytännössä suoraan sääntelyn kautta, minkä vuoksi normaalit markkinamekanismit eivät toimi alalla. Virasto on jo aiemmin tutkinut useita taksialaa koskevia asioita, joiden yhteydessä on arvioitu sääntelyn vaikutusta markkinoiden toimintaan.²

Näin ollen viraston suorittamalla tutkinnalla ja siitä saatavalla tuloksella ei todennäköisesti olisi olennaista merkitystä kilpailulain perustavoitteen eli terveen ja toimivan taloudellisen kilpailun turvaamisen kannalta. Vaikka taksialan kilpailua ei voidakaan lain 32 §:n 2 momentin 2 kohdan sanamu-

² Esimerkiksi KKV:n päätös asiassa dnro 630/61/2007, annettu 22.6.2010, kappaleet 85 ja 86. Päätös saatavilla www-osoitteesta <http://www.kilpailuvirasto.fi/cgi-bin/suomi.cgi?luku=ratkaisut/muut-ratkaisut&sivu=ratk/r-2007-61-0630>.

Taksialan sääntelyä koskeva kirjoitus Kilpailuviraston julkaisussa Kilpailukatsaus 2: Viisas sääntely – toimivat markkinat (2011)

17.12.2013

don mukaisesti pitää kokonaisuudessaan toimivana, näyttäisi kuitenkin siltä, ettei toimenpidepyynnössä esitetyn kilpailunrajoituksen tarkempi tutkiminen todennäköisesti johtaisi siihen, että terve ja taloudellinen kilpailu taksimarkkinoilla toteutuisi. Virasto jättää asian siten tutkimatta.

Viraston päätös tutkimatta jättämisestä ei sisällä arviota epäillyn kilpailunrajoituksen lainmukaisuudesta. Mikäli virasto saa uutta tietoa, jonka perusteella on syytä epäillä, että asiassa käsitellyllä toiminnalla on merkitystä terveen ja toimivan taloudellisen kilpailun kannalta, virasto voi ottaa asian uudelleen käsiteltäväksi.

6 Sovelletut säännökset

Kilpailulaki (948/2011) 1 §, 32 § ja 50 §.

7 Muutoksenhaku

Kilpailu- ja kuluttajaviraston tässä asiassa antamaan päätökseen saa hakea muutosta markkinaoikeudelta kilpailulain 44 §:n mukaan siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

8 Lisätiedot

Lisätietoja antaa erikoistutkija Riikka Pulli, puh. 029 505 3356, etunimi.sukunimi@kkv.fi.

Apulaisjohtaja Valtteri Virtanen

Erikoistutkija Riikka Pulli